

Pedagogika volného času

1. Člověk, společnost a výchova ve volném čase. Pojetí a funkce volného času.
2. Typologie volnočasových aktivit ve vztahu k věku, pohlaví, vzdělání, lokalitě a dalším proměnných.
3. Aktivity ve volném čase, obsahová náplň, klasifikace, význam, metody a formy práce. Předmět, funkce, principy a metody výchovy ve volném čase.
4. Rodina a výchova dětí ve volném čase.
5. Osobnost pedagoga (animátora) ve volném čase, styly vedení skupiny, klima ve skupině. Využití pedagogické diagnostiky při výchově ve volném čase.
6. Historické pohledy na výchovu ve volném čase, výchovné koncepce realizované ve volném čase (např. Jezuité, J. J. Pestalozzi, G. Bosco).
7. Výchovný systém E. T. Setona, R. S. S. Baden Powella, K. Hahna, A. B. Svojsíka, Jaroslava Foglara (celkové zhodnocení jejich pedagogického přínosu). Analýza výchovných principů, her, pojetí výchovy, hodnot a ideálů ve vztahu k dnešní mládeži. (*Analyzujte výchovný systém autorů na základě samostudia (čtení) jejich díla díla. Předpokládá se znalost minimálně pěti děl.*)
8. Vznik a význam organizované činnosti ve volném čase (YMCA, YWCA, Sokol, skauting, Liga lesní moudrosti, Česká tábornická unie atd.)
9. Definice her a jejich atributy, výchovný význam her. Proč si (dětí) lidé hrají? Teorie hry, jejich členění. Dějiny her, proměna funkcí, motivů, postojů a cílů her v jednotlivých vývojových etapách dějiny pedagogiky.
10. Hra v pedagogických koncepcích některých představitelů (Platón, Aristoteles, Quintiliánus, J. A. Komenský atd.) a využití hry v modelech alternativního vzdělávání.
11. Jak tvořit a obměňovat hry. Hry rozvíjející myšlenkové operace, především divergentní či laterální myšlení. Hry jako prostředek a předpoklad pro tvořivý život. Hra jako cesta k řešení životních problémů. Nebezpečí hráčství (tzv. gamblerské hry), vznik závislosti a současný stav v ČR, možná řešení problému. Hra jako významný prostředek omezující dětskou kriminalitu a řešící antisociální problémy mládeže.
12. Tzv. hry dlouhodobé (např. celotáborové, celoroční) při práci se stálými kolektivy. Práce s literárními předlohami a jejich přeměna v motivační kostru her. Hra v pojetí globální výchovy, tzv. hry simulační a hry ekologické, výchova k trvale udržitelnému životu, hry jako prostředek k pochopení systémových vztahů v přírodě a na celém světě.
13. Sdružení a organizace pečující výchovu ve volném čase v ČR. Stručný historický přehled a zhodnocení organizované činnosti po roce 1948.
14. Přehled sdružení a organizací pečujících o výchovu ve volném čase ve vybraných evrop. zemích.
15. Příprava a vedení akcí (výchovy, tábory apod.) Zajišťování akce v různých oblastech: výchovné, personální, hospodářsko-ekonomické, zdravotní, technické, apod.
16. Animátor jako organizátor, chronologie přípravy celé akce, vyhodnocení, zpětné vazby, medializace atd.
17. Právní předpisy, zákony, vyhlášky a normy při práci s dětmi a mládeží a při pořádání rozličných akcí. Bezpečnostní předpisy, Hygienické směrnice, Lesní zákon atd.
18. K. Hahn a pedagogika zážitku, koncepce prožitkové terapie.
19. Význam zážitku pro výchovu ve volném čase. Emoční prožívání z hlediska ontogeneze, subjektivní a objektivní nebezpečí při výchově zážitkem, zážitková terapie, význam pro primární sociální prevenci.
20. Volnočasové aktivity a prevence sociálně patologických jevů.

Základní literatura:

- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha : Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- MILLEROVÁ, S. *Psychologie hry*. Praha : Panorama, 1978.
- NĚMEC, J. aj. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno : Paido, 2002, 120 s. ISBN 80-7315-012-3.
- NĚMEC, J. *Od prožívání k požitkářství. Výchovné funkce hry a její proměny v historických koncepcích pedagogiky*. Brno : Paido, 2002, 112 s. ISBN 80-7315-006-9.
- PÁVKOVÁ, J. aj. *Pedagogika volného času*. Praha : Portál, 1999.
- PŘADKA, M. aj. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno : MU, 1998.
- PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin sociální pedagogiky*. Brno : MU, 1998.
- VÁŽANSKÝ, M. *Volný čas a pedagogiky zážitku*. Brno : MU, 1992.
- VÁŽANSKÝ, M., Smékal, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno : Paido, 1995.
- ZAPLETAL, M. *Hry v přírodě*. Praha : Olympie, 1985.